

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FIL

FILOZOFIJA

Ispitna knjižica 2

FIL IK-2 D-S042

FIL.42.HR.R.K2.12

40233

12

Prazna stranica

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

U ovome dijelu ispita napišite esej slijedeći priložene upute i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Esej obvezatno napišite na list za čistopis.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Esej će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan.

Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Filozofija

Esej

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedene tekstove. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **Doživljaj umjetničkoga djela**

Prvi tekst

No, bolje da ne tratimo vrijeme na samu tu ponešto apstraktnu shemu, nego pogledamo kako se ona ostvaruje u životu duha, počevši od estetičkog. Zato ćemo se vratiti umjetniku, odnosno čovjeku-umjetniku, koji je završio proces oslobađanja od osjećajne zbrke i opredmetio je u lirsku sliku, drugim riječima, dosegnuo umjetnost. U toj slici on nalazi zadovoljstvo prema kojemu je stalno usmjeravao svoj rad i nastojanje. Svatko, donekle, poznaje radost savršenog izraza što ga ponekad uspijevamo dati titrajima vlastite duše, kao i radost koju pobuđuju tuđi, koji su postali i naši dok smo ih zreli u tuđim djelima, pa su i ona na neki način postala našima.

No, je li to zadovoljstvo konačno? Je li čovjek-umjetnik pokrenut jedino prema slici? Odgovorit ćemo: prema *slici* i ujedno prema *drugoj stvari*: prema slici kao čovjek-umjetnik, a prema drugoj stvari kao umjetnik-čovjek, prema slici kao prvome planu, ali budući da se na prvi nadovezuju i drugi i treći, neminovno i prema drugim i trećim planovima, iako k prvome neposredno a ostalima tek posredno. No, čim smo stigli do prvoga plana, iza njega izranja drugi, koji od neizravnog cilja postaje izravnim. Rađa se nova potreba i otpočinje novi proces. No, tu – pazimo dobro – intuitivna moć ustupa mjesto jednoj drugoj moći, otprilike kao kod izmjene ugone i ugađanja, ali razvoj novoga procesa koji se porodio iz utrobe prvoga opet preuzima intuitivna moć, odnosno, sam duh za kojega se ranije činilo da je, što je na određeni način i bio, sav intuicija. (...)

No, zadovoljena u toj vrlini (umjetničkoj slici), u njoj će, uza zadovoljstvo, naći i nezadovoljstvo; zadovoljstvo jer joj je ova pružila sve što je mogla i trebala, nezadovoljstvo jer, kada se duša nasitila svih njezinih slasti, sad „drugo se hvali i drugo se prosi”: prosi se zadovoljenje nove potrebe koja je iznikla iz ranijeg zadovoljstva, bez kojega ne bi ni bila nikla. (...)

Benedetto Croce, *Brevijar estetike*

Filozofija

Esej

Drugi tekst

(...) Zamislite šest panoa rižinog papira koji se koristi kao sobna pregrada, recimo u nekom stanu u Tokiju, gradu u kojem je kakvoća zraka alarmantno opala u zadnjih nekoliko godina. Čađa se nataložila na krovu koji je jednog dana dobio rupe tako da su se mrlje i mlazevi prljave vode taložili u različitim nepravilnim obrascima na panou, dok je stan stajao prazan. Novi stanar, neki esteta, ustuknuo je ugledavši taj blatan prizor: naredio je uklanjanje i zamjenu panoa nekim zgodnim čistim panoima, tako da mjesto bude „prikladno za življenje”. Na to je dobio obavijest da se na tržištu pojavio rijedak zaslon, sačinjen od šest panoa, jednog od najvećih majstora umjetnosti, koji bi se savršeno uklopio u prostor te da je to prilika kakva se ukazuje jednom u životu. Zaslon je kupljen i postavljen i uzbudljivo ga je gledati. Istina, isti raspored sivog i crnog mogao bi se naći i na onom njegovu nagrđenom domaćem prethodniku, i za naše su svrhe panoi ustvari potpuno sukladni. Ove crne boje, međutim, predstavljaju planine, a *one* sive mrlje oblake. Fini zapljusci krajnje desno na panou reprezentacija su koja oprimjeruje kišu koja omekšava u maglicu. Ovaj ovdje nepravilan tračak je zmaj koji se spušta, ponekad nerazpoznatljiv od planina, ponekad od oblaka, zmaj koji ide svojim tajnovitim putem – Putem – kroz neograničen, meko artikuliran svemir, ususret svojoj, i našoj vlastitoj, sudbi. To je filozofsko djelo, zgusnute dubine i tajnovitosti i ljepote: pred njim je čovjek potaknut na najdublje meditiranje, preobražen njegovom moći – mada nas od njega nerazlučiv dvojnik s pravom navodi samo na zgražanje. Naš esteta provodi sate i sate kontemplirajući njegovo bezdano čudo, zgrozivši se tu i tamo pri pomisli na onaj profani predmet koji je to djelo zamijenilo. U tim prljavim panoima nije bilo nikakve tajne, sigurno ni dubine, te apsolutno nikakve ljepote. (...)

Arthur C. Danto, *Preobražaj svakidašnjeg*

Filozofija

Esej

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: „umjetničko djelo”, „zadovoljstvo (ugoda) i/ili nezadovoljstvo u umjetničkome doživljaju”, „umjetničko djelo kao izraz”, „intuitivna moć stvaranja i/ili doživljavanja umjetničkoga djela”, „lijepo” i „smisao umjetničkoga djela u obogaćivanju ljudskoga iskustva”.

1. Objasnite zbog čega prema B. Croceu čovjek-umjetnik ili svatko od nas nalazi zadovoljstvo u svojim ili tuđim umjetničkim djelima.
2. Objasnite zbog čega se prema B. Croceu uz zadovoljstvo rađa još i nezadovoljstvo u doživljaju umjetničkoga djela.
3. Objasnite zbog čega esteti prema A. Dantou ili bilo tko od nas nalazi sasvim posebno i intenzivno zadovoljstvo u doživljavanju umjetničkoga djela.
4. Objasnite zbog čega prema A. Dantou doživljaj zadovoljstva koji pobuđuje umjetničko djelo ne pobuđuje bilo koji svakodnevni predmet.
5. Objasnite kako subjektivan doživljaj nekoga predmeta i objektivno određenje toga istog predmeta kao umjetničkoga djela utječe na preobražaj našega iskustva i osobnosti.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. umjetničkoga djela koje se ničim ne razlikuje od svakodnevnoga uporabnog predmeta
2. uporabnoga predmeta koji ujedno predstavlja estetsku vrijednost.

List za čistopis

List za čistopis

03

List za čistopis

List za čistopis

03

List za čistopis

List za čistopis

03

List za čistopis

List za čistopis

03

Prazna stranica

Prazna stranica

